

El refinament del gust - John Lanchester

Després de mil·lennis d'explotació, s'obre pas la idea que la veta de la ficció comença a mostrar signes d'esgotament. Davant aquesta sensació, les alternatives són limitades: el silenci, el palimpsest, l'orgia de la documentació. John Lanchester (Hamburg, 1962) opta per les dues darreres. Tarquin Winot, protagonista i narrador de la seva novel·la, prefereix el silenci i el seu col·lofó: l'art de l'assassinat, activitat silenciadora per excel·lència.

L'escenari en què transcorre *El refinament del gust* és la gastronomia. El personatge principal manifesta una passió per la cuina francesa semblant a la que l'autor sembla sentir per Vladimir Nabokov: si a Humbert Humbert el fascinessin les menges i no les adolescents, hauria escrit un llibre molt semblant a *El refinament del gust* en lloc de *Lolita*. Les dosis de pedanteria, vanitat i amoralitat que comparteixen tots dos personatges són massa semblants perquè puguem atribuir-les a l'atzar. És més: la successió de restaurants francesos en què recupera forces el perseguidor d'*El refinament del gust* sembla un homenatge a la successió de motels nord-americans en què pernocten els fugitius de *Lolita*.

Una altra influència que es detecta entre línies és la de Julian Barnes, sobretot pel que fa a la sinergia entre ficció i divulgació, i a la curiosa seducció que, tractant-se d'un escriptor anglès, sent per França. I, finalment, per damunt del llibre plana l'ombra de Laurence Sterne, l'especialista en demores (en «deambular sense deixar d'avançar», en paraules de Winot).

Una de les virtuts dels deliciosos excursos que emprèn Tarquin Winot consisteix precisament a projectar llum sobre aquesta primera novel·la de John Lanchester. Així, quan oposa el sofregit (suma d'entitats perceptibles per separat) a la *daube* (en què els elements es dilueixen en la unitat), el lector se sent temptat d'elogiar la transformació de les influències literàries ja citades (i de totes les que l'autor afegeix en les entrevistes) comparant la novel·la amb una *daube* coherent i exquisita. Perquè el lector es faci una idea del component autoreferencial de les demores d'*El refinament del gust*: quan es refereix al *grand aïoli*, el narrador destaca la inversió de la relació entre l'actor secundari (la salsa) i el protagonista («el tall»), que mantenen la mateixa relació que la gastronomia i les confessions íntimes del narrador a la novel·la.

No cal ser un especialista en gastronomia per gaudir d'*El refinament del gust*. El gavadal de citacions que inclou John Lanchester a la novel·la no resulta difícil de digerir ja que està condimentat amb l'ingredient que els italians anomenen *extravaganza*: a diferència d'un llibre de cuina ortodox, els autors de les citacions formen combinacions tan xocants com la que vincula Winston Churchill, Huck Finn, Thomas Mann, Sherlock Holmes, l'Antic Testament i Marcel Duchamp. D'altra banda, les associacions d'idees i les recerques terminològiques i de lingüística comparada duen el narrador a formular teories agosarades sobre l'eròtica de l'aversion, l'interès (relatiu) del concepte d'interès,

la psicodinàmica de les relacions de parella en els restaurants, la funció autoafirmativa de les fòbies o la maximització de l'omissió en l'art d'aquest segle.

Són legió els ciutadans que trobaran amb facilitat ocupacions més temptadores que llegir un recull novel·lat de receptes de cuina. Pel que fa a la importància subjectiva, la literatura no resulta gaire diferent de la gastronomia. Com diu Tarquin Winot: «Si parlem en termes de vida interior, de vida *real*, ¿quina importància té el resultat de la batalla de Waterloo comparat amb la decisió de posar o no tabasco a les ostres?»